

ut annuatim episcopo solvatur imposita, prout statim videbimus.

10. *Censum cathedralem, quid? et unde?*— Quæritur III. Quid sit cathedraticum? et a quo, præsertim an etiam a monasteriis, et ecclesiis regularium solvi debeat? Resp. I. Cathedraticum de jure esse duos solidos singulis annis solvendos episcopo de redditibus ecclesiæ in signum subjectionis, necnon in recognitionem et honorem ecclesiæ cathedralis; Barbosa *de Offic. et potest. episcop.* allegat. 86. a n. 40; Fagnanus in c. *Conquerente*, 16, de *Offic. ordin.* n. 43. atque in re communis ac certa aliorum, arg. c. *Conquerente* 16, de *Offic. ordin.* ubi dicitur: « Cathedratici nomine duos solidos venire, » et can. *Placuit*. 1 cau. 10. q. 3, ibi: « Placuit, ut nullus episcoporum præter honorem cathedralæ suæ, id est, duos solidos aliud aliquid per ecclesias tollat, » et ibi Glossa γ . *Solidos*, per quos duos aureos intelligi docet, arg. L. 2 C. de *Sport*. Hoc cathedraticum ab honoræ cathedralæ sic dictum, ut cum aliis observat Barbosa loc. cit.; Fagnanus, loc. cit. n. 44. et alii, arg. cit. can. 1, cau. 10, qu. 3. etiam synodaticum vocatur, c. *Conquerente*, 16, de *Offic. ordin.* ubi « Synodatici, seu cathedratici nomine, duos solidos; » quia olim in synodo solvi consueverat, ut bene advertit Barbosa loc. cit.; Engel, h. t. n. 5. et alii, atque innuit textus c. fin. de *Caus. possess. et proprietat.*

11. *Ad illud tenentur omnes ecclesiæ sæculares.* — Resp. II. Cathedraticum singulis annis solvere de jure tenentur omnes ecclesiæ sæculares; Barbosa loc. cit.; Valensis h. t. n. 2; Engel. eod. n. 6; Pirhing, h. t. n. 40, cum communi, ac certa aliorum, arg. c. *Conquerente*, 16, de *Offic. ordin.* et ibi Glossa γ . *Duos solidos*. c. *Pastoralis*, 7. de *Donat.* can. 1. et c. *Inter cætera*, 8. cau. 10. q. 3. Ratio est, quia ut dictum, cathedraticum datur in signum subjectionis, a qua nulla ecclesia immunis esse debet, ne acephala sit, can. *Nulla ratione*, 8, dist. 93. Quapropter, etsi aliqua ecclesia plena libertate gaudeat, tamen ad cathedraticum obligatur, ut notat Glossa in c. *Pastoralis*, h. t. et ibi Innocentius, et Abbas, qui etiam docent, nec posse episcopum aliquam ecclesiam liberare a cathedratico. Neque est circa ecclesias sæculares aliqua controversia inter doctores; bene tamen circa regulares, de quibus sequentes conclusiones.

12. *Non item regulares. Legi diœcesanæ re-*

gulares non sunt subjecti. — Resp. III. Regulares non tenentur solvere cathedraticum de monasteriis, et eorum basilicis, seu ecclesiis regularibus, ubi ipsi divina peragunt, et quæ monasteriis ipsorum contiguæ, seu immediate penes ipsa existunt. Barbosa, lib. III. *Jur. eccles. univ.* cap. xx, a. 2, n. 44; Engel, h. t. n. 6. cum communi aliorum, textu claro, can. *Inter cætera*, 8, cau. 10, q. 3. ibi: « Monasteriorum tamen basilicis ab hac solutionis pensione sejunctis. » Ratio est, quia a lege diœcesana (vi cujus competit episcopo potestas exigendi jura episcopalia juxta dicenda infra) sunt exempta. Barbosa, loc. cit.; Fagnanus, loc. cit. et communis aliorum, arg. can. *Cum pro utilitate*, 34, cau. 16, q. 1, et can. *Quam sit*, 5, cau. 18, q. 2, et c. 1, de *Statu monach.*

13. *Ecclesiæ sæculares, regularibus incorporatæ seu capellæ eorum tenentur ad cathedraticum.* — Resp. IV. Ecclesiæ, beneficia, capellæ, et parochiæ sæculares, quibus regulares præsent, cathedraticum solvere episcopo tenentur; etiamsi monasteriis, aut basilicis eorum pleno jure sint incorporatæ. Fagnanus, in cit. c. *Conquerente*, 16, de *Offic. ordin.* n. 10, et n. 43, eoque teste hic omnes. Anchoranus, ibid. n. 5; Abbas, n. 1. ubi expresse fatetur, quod « licet monasteria non teneantur ad ea, quæ sunt de lege diœcesana, ut synodaticum, capellæ tamen subjectæ monasterio tenentur ad onera, ad quæ tenentur ecclesiæ sæculares, » etc. Glossa communiter recepta in c. *Inter cætera*, 8, cau. 10, q. 3, γ . *Solutionis* ubi pariter docet, quod quamvis a cathedratico exempta sint monasteria, et basilicæ regularium, non tamen eorundem capellæ, id est ecclesiæ, beneficia, et parochiæ sæculares eis incorporatæ; hæ enim per capellas monachorum intelliguntur, ut diximus supra tit. de *Capellis monach.* n. 1, et communiter fatentur doctores. Probatur autem conclusio evidenter ex cit. c. *Conquerente*, de *Offic. ordin.* ubi expresse dicitur, quod « episcopus jura episcopalia in ecclesiis, seu capellis monasterii debeat habere: » inter jura autem hæc ibidem numeratur etiam cathedraticum; ergo. Concordat Clem. 1. h. t. Ratio est, quia capellæ monachorum a lege diœcesana nullibi reperiuntur exemptæ, sed potius eidem positive subjectæ, per jura citata. et c. fin. de *Capellis monach.* atque c. de *Monach.* 12, de *Præbend.* Dices:

parochiæ et ecclesiæ monasteriis incorporatæ constituunt unum corpus cum eo, suntque membra ipsius; ergo ejusdem gaudent privilegiis. Resp. Transmisso ant. disting. consequens. Gaudent ejusdem privilegiis, quibus gaudere eas non prohibent jura, conceditur; quibus gaudere jura prohibent, uti in præsent, negatur.

14. *Quantitas cathedratici desumitur e consuetudine loci. Solidus quid?* — Quæritur IV. In qua quantitate, et quali moneta, ac quando solvi debeat cathedraticum? Item an, et quid circa illud valeat consuetudo, aut præscriptio? Resp. I. Quamvis de jure quantitas cathedratici consistat in duobus solidis per jura n. 10. citata, et solidus, juxta Glossam n. 10. citatam, idem sit ac aureus, tamen quia valor solidi non idem, sed omnino diversus sit pro diversitate provinciarum, ut late ostendit Covarruvias, lib. *Variar. resolut.* cap. xi, n. 3, et de *Veter. numis.* cap. vi, n. 5; Guttierrez, de *Jurament. confirm.* p. I, cap. vii; Molina, de *Justit. et jur. disp.* 27, n. 8, et alii. Hinc circa quantitatem taxæ attendenda est rationabilis consuetudo cujusvis diœcesis. Barbosa, de *Offic. et potest. episc.* allegat. 86, n. 44, et alii arg. c. *Olim*, 20, h. t. Ratio est, quia cum quantitas cathedratici sit solum determinata a jure humano ecclesiastico, utique valebit contra eam rationabilis consuetudo, arg. c. fin. de *Consuetud.* Præsertim cum tam in majori quam minori quantitate cathedratici exhiberi valeat signum subjectionis, ut bene advertit Abbas, in c. 7, h. t. n. 3, arg. c. 2, h. t.

15. *In qua moneta, et quo tempore solvendum cathedraticum.* — In quali autem moneta solvendum sit, desume ex dictis supra tit. XXIII. de *Solut.* § 2, nisi et in hoc aliud habeat diœcesis consuetudo, arg. cit. c. *Olim*, 20, h. t. et c. fin. de *Consuetud.*

Porro circa tempus licet olim non nisi in synodis episcopalibus solvi consueverit cathedraticum per dicta n. 10. tamen hodie circa tempus, quo singulis annis solvi debet, rursus statur consuetudini loci. In diœcesi hac Frisingensi singulis annis solvitur, quando celebratum annuum capitulum decanale, et quidem in quantitate duorum aureorum; quos etiam solvunt religiosi de parochiis sibi incorporatis.

16. *Cathedraticum præscriptione penitus tolli non potest. Acephalus nemo debet esse.* — Resp. II. Licet juxta dicta n. 14. quantitas

cathedratici per consuetudinem augeri possit et minui; tamen consuetudine, aut præscriptione omnino tolli non potest obligatio cathedratici. Barbosa, de *Offic. et potest. episc.* allegat. 86, n. 44, et lib. III. *Jur. eccles. univ.* cap. II, a. n. 5; Piasec. p. II, cap. II, a. 2, n. 11; Abbas, in c. *Pastoralis*, 7. de *Donat.* n. 7. et alii. Ratio est, quia cathedraticum principaliter datur in honorem cathedralæ, et signum subjectionis, per dicta n. 10. contra subjectionem autem hujusmodi, saltem ex toto præscriptio non currit, nec consuetudo, c. 12, de *Præscript.* et arg. can. *Nulla ratione*, 8, dist. 93, ne quis acephalus, id est, sine capite sit, ut ibidem dicitur; nec « liceat capita a membris discedere, » ut dicitur c. 12. de *Præscript.* ergo nec contra principale signum talis subjectionis, quale est cathedraticum. Limitat tamen hoc Barbosa, loc. cit. in casu, quo concurrat tempus immemoriale; quia consuetudo immemorialis æquivaleret privilegio, c. *Super quibusdam*, de *Verb. signif.*

17. Nec obstant c. *Auditis*, c. de *Quarta*, de *Præscript.* et c. *Pastoralis*, de *Privileg.* in 6, ubi aperte habetur, quod etiam contra obedientiam, et subjectionem superioris detur præscriptio, quod idem lib. II, tit. XXVI, a. n. 29. et seqq. tradi videtur. Nam contra est, quod per citata jura, et tradita a nobis supra, tantum sequatur, posse in aliquibus fieri præscriptionem contra subjectionem, ac circa jura episcopalia, non autem ex toto, prout, loc. cit. n. 53. notanter limitavimus. Et quoniam cathedraticum principaliter videtur ad continuum subjectionis signum, præscribi contra illud posse non videtur. Fatendum tamen sententiam contrariam quam tenet Engel, h. t. n. 7. sua probabilitate non carere.

§ II.

DE EXACTIONIBUS ECCLESIASTICIS: PRINCIPALITER DE SUBSIDIO CHARITATIVO, ET SUBSIDIO AD SEMINARIUM.

18. *Exactio ecclesiastica, quid?* — Notandum prius quamvis exactionis nomine universaliter veniant tributa, steuræ, collectæ, pedagia, quidagia, vectigalia, et quidquid supremi principes, aut superiores sive ecclesiastici, sive sæculares a subditis præsertim extraordinarie exigunt, c. *Cum Aposto-*

lus. 6, § 1. et c. penult. h. t. Nihilominus ad propositum præcise sumitur pro subsidio extraordinario, quod penditur prælati ecclesiasticis justa causa id exigentibus: quod communiter vocatur subsidium charitativum, de quo principaliter.

19. *Subsidium charitativum, quid?* — Queritur I. Quid sit subsidium charitativum, quinam, et a quibus illud exigere possint? Resp. I. Subsidium charitativum est exactio seu pensio extraordinaria, quam prælati ecclesiastici, præsertim episcopi ex manifesta et rationabili causa a suis subditis in subsidium exigunt. Ita in re communis, atque desumitur ex in cit. c. *Cum Apostolus*. 6. § 1. h. t. Dicitur « exactio, » seu pensio loco generis. Dicitur « extraordinaria, » in quo differt a cathedratico, quod ordinarie singulis annis debetur. Dicitur « a prælati ecclesiasticis; » quia non agimus hic de exactionibus, quas principes laici faciunt. Additur « præsertim episcopi; » quia ut patebit, post Papam his solis de jure regulariter competit. Dicitur « ex rationabili et manifesta causa: » hæc enim necessario requiritur per dicenda infra n. 29. et seqq.

20. *Possunt illud in sua diœcesi exigere episcopi.* — Resp. II. Præter summum Pontificem (de quo nullus dubitat) subsidium charitativum in suis diœcesibus exigere possunt omnes episcopi, ac iis superiores, ut archiepiscopi, patriarchæ, primates, etc. Barbosa, de *Offic. et potest. episc.* allegat. 87, n. 7; Azorius, p. II, lib. II, cap. XIV, q. 5; Abbas, in c. *Cum Apostolus*. 6, h. t. n. 5, cum communi aliorum, arg. c. *Conquerente*. 16. ad finem, de *Offic. ordin.* et c. *Cum Apostolus*. 6, h. t. ubi, postquam Papa prohibuit, ne episcopi gravarent subditos tallis (id est collectis, et exactionibus) addidit? « Sustinemus autem pro multis necessitatibus, quæ aliquoties superveniunt, ut si manifesta, et rationabilis causa extiterit, cum charitate moderatum ab eis valeant auxilium postulare. » Dicitur autem notanter « in suis diœcesibus; » quia fatentur doctores satis communiter, ut Barbosa, loc. cit. n. 9; Azorius, loc. cit. § *Sed dubiæ questionis*; Bellencin. in tract. de *Subsid. charitat.* q. 1; Pirhing, h. t. n. 54, et alii, quod primates, patriarchæ, et archiepiscopi extra propriam diœcesin in suo archiepiscopato, seu provincia hujusmodi subsidium exigere non valeant; nisi id ex consuetudine competat.

21. *Possunt episcopi nolentem dare, cogere.*

— Cæterum prælati in diœcesi propria potestas exigendi subsidium charitativum ita competit, ut si clerici dare recusarent, compelli et cogi etiam per censuras possent a proprio episcopo, uti contra nonnullos allegatos ab Archidiacono, in can. *Cavendum*. 10. q. 3. docet Azorius, loc. cit. n. 3, ubi allegat Rotæ decis. 23. In *novis*; Joan. Andreas, in c. *Cum Apostolus*. 6, h. t. n. 7. et ibid.; Innocentius, Butr. Abbas, et Hostiensis, Bellencin. loc. cit. q. 15; Layman, lib. III, tract. III, p. I, cap. III, § un. de *Subsidio charitat.* n. 9, et alii, per jura n. præced. citata, et Clem. *Frequens*, de *Excess. prælat.* Nec obstat, quod in citatis n. præced. juribus aperte caveatur, ut cum charitate exigatur, et propterea dicatur subsidium charitativum; ergo ad illud nemo potest cogi. Respondetur enim, hoc subsidium non ideo dici charitativum, quasi subditi pro arbitrato illud dare aut negare possent; sed quia proficiscitur ex charitatis et unionis vinculo, quod inter episcopum et clerum intercedit. Unde licet ab initio cum charitate peti debeat; tamen si petitioni charitativæ clerici non deferunt, exactione coactiva compelli possunt; quia ubi nihil proficit charitas, adhibenda est potestas, arg. can. *Licet*. 6, dist. 45. Sicut etiam divites per judicem tempore necessitatis ad dandam eleemosynam cogi possunt, non obstante, quod obligatio eleemosynæ regulariter ex sola charitate oriatur.

22. *Non item prælati episcopo inferiores, nisi privilegio, vel consuetudine muniantur.* —

Resp. III. Prælati ecclesiastici reliqui episcopo inferiores non possunt a subditis petere subsidium charitativum, nisi muniantur consuetudine, aut privilegio. Abbas, in c. *Cum Apostolus*. 6, h. t. n. 6; Azorius, loc. cit. q. 5, § *Sed quid dicendum*; Bellencin. loc. cit. q. 4, et 5; Barbosa, loc. cit. n. 17; Bellet. *Disquisit. cleric.* p. I. de *Clerico debitore*. § 12, n. 33, et communis aliorum. Ratio est, quia in nullo jure eis concessum invenitur: imo expresse reperitur prohibitum, cit. c. *Cum Apostolus*, ubi postquam episcopis exactio subsidii charitativi fuit concessa, subjungitur: « Archidiaconi vero, vel decani nullas exactiones, seu tallias in presbyteros, seu clericos exercere præsumant. »

23. *Possunt tamen administratores, seu coadjutores, capitulum sede vacante, et gene-*

rales ordinum. — Limitatur tamen hæc conclusio I. In administratore, seu coadjutoribus; hi enim, si per Papam dantur episcopo, vel ecclesiæ vacanti, æque ac episcopus petere possunt dictum subsidium. Barbosa, loc. cit. n. 10; Bellencin. loc. cit. q. 8, et alii, arg. c. *Is cui*. 42. de *Elect.* in 6. Limitatur II. In capitulo Sede vacante, utpote cui eadem potestas competit. Barbosa, loc. cit. n. 13; Bellencin. loc. cit. q. 7; Bellet, loc. cit. n. 38; Azorius, loc. cit.; Pirhing, h. t. n. 54, et alii, arg. c. *Cupientes*. § *Ad hæc de Elect.* in 6. et ibi Glossa *γ. Aliunde*. Limitatur III. In generali totius ordinis, nam et hic a monasteriis sui ordinis charitativum subsidium petere potest, si aliunde necessaria non habet pro gubernatione ordinis. Barbosa, loc. cit. n. 17; Bellencin. loc. cit. q. 5; Pirhing, loc. cit. Ratio est, quia agitur de bono communi, et subditorum salute, can. *Miramur*. dist. 61.

24. *Ad hoc subsidium tenentur soli clerici beneficiati.* — Resp. IV. Subsidium charitativum non nisi a clericis beneficiatis peti potest; ut proin clerici beneficii carentes, et laici illud dare minime teneantur. Barbosa, loc. cit. n. 39; Engel, h. t. n. 10; Layman, loc. cit. n. 11; Bellencin. loc. cit. n. 37; Covarruvias plures citans; Pirhing, h. t. n. 56; Sannig, h. t. cap. II, n. 3, et communis, arg. c. *Conquerent*. 16. de *Offic. ordin.* Ratio est, quia dictum subsidium est onus mixtum adhærens personis ecclesiasticis in ordine ad ecclesias, et beneficia, ex quibus redditus percipiunt; uti post Gonnium, de *Charitat. subsid.* bene advertit Layman, loc. cit., arg. cit., c. *Conquerente*. ibi: « Ab Ecclesiis. » Nec obstat, quod c. *Cum Apostolus*. h. t. universaliter concedatur episcopis a subditis exigere dictum subsidium, quorum nomine etiam laici veniant, ac reliqui clerici. Resp. enim ipsi per subditos intelligi solos clericos beneficiatos, prout communiter advertunt doctores, ne dictum c. discordet cum cit. c. *Conquerente*. de *Offic. ordin.* et can. *Quia cognovimus*. 6. cau. 10, q. 3.

25. *Et hi omnes, etiam canonici.* — Cæterum tenentur ad præfatum subsidium non solum clerici inferiores simplices, sed etiam canonici cathedrales, et quidem fortius quam cæteri, cum dignius sit, ut membra subveniant capiti suo, quam extranei, arg. c. *Cum non liceat*. 12. de *Præscript.* et c. *Cum requisisti*. de *Testament.*; Bellencin. loc.

cit. q. 27; Gonn. q. 38; Monet. de *Distrib. quot.* q. 9, n. 20; Pirhing, h. t. n. 56; Layman, loc. cit. n. 12. et communis aliorum, arg. *Extravag. 1. § Præmissis*. h. t. ibi: « Eorumque capitulis. »

26. *Exceptis pauperibus.* — Limitatur tamen conclusio in clericis pauperibus, Barbosa, de *Offic. et potest. episc.* allegat. 87, n. 49; Azorius, p. II, lib. IX, cap. XIV, q. 6; Bellencin. de *Charitat. subsid.* q. 10; Bellet. *Disquisit. cleric.* p. 1. de *Clerico debitore*. § 12, n. 19, et seq.; Hostiensis, Imola, et Butr. in c. *Conquerente*. de *Offic. ordin.* arg. c. 4. h. t. Ratio est, ne nimium et ultra facultates cum victus detrimento graventur, arg. c. 17. h. t. Censentur autem, juxta doctores, clerici beneficiati pauperes, qui præcise necessariam sustentationem, et nil ultra habent ex redditibus beneficii.

27. *Monasteria quoque, et eorum ecclesie regulares sunt exemptæ; non item ecclesie seculares eisdem incorporate. Subsidium charitativum est de lege diœcesana.* — Gravis controversia est inter doctores, an ad subsidium charitativum teneantur etiam monasteria, et ecclesie regulares? Joan. Andreas siquidem, Butr. et Imola in c. *Dilectus*. de *Offic. ordin.*; Barbosa, de *Offic. et potest. episcop.* allegat. 87, n. 45; Bellencin. loc. cit. q. 20; Gonn. loc. cit. q. 21; Engel, h. t. n. 10; Pirhing, eod. n. 56; Sannig, loc. cit. cum communiori aliorum negativam tenent, qui omnes hoc principali moventur fundamento, videlicet, quia monasteria, et regulares basilicæ exemptæ sunt a lege diœcesana per jura citata supra n. 12. atqui subsidium charitativum debetur lege diœcesana; ergo. E contra Belletus, *Disquisit. cleric.* p. I. de *Clerico debitore*, § 12, n. 18; Piasec. p. II, cap. II, a. 2, n. 13; Abbas, in c. *Dilectus*, de *Offic. ordin.* et alii cum Glossa in Clem. 1. de *Excessib. prælat.* *γ. Extinguendo*, affirmativam docent. Verum, quia negativam, lib. I, tit. XXXI, *γ. 4*, n. 104, jam tenuimus, et in eodem § a. n. 90. principale fundamentum (quod infringere conantur adversarii) videlicet subsidium charitativum esse de lege diœcesana, ad quam monasteria non tenentur, omnino subsistere, fuse demonstravimus, eidem etiam hic adhæremus.

28. Nihilominus sicut ibidem; ita et hic quoque cum doctoribus n. 27. citatis, et communissima aliorum dicimus, quod regulares ratione capellarum suarum, id est ecclesiarum sæcularium, quibus præsent,